

Złotoryja, 26 marca 2015r.

SPRAWOZDANIE

z realizacji w 2014 roku zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby związane z realizacją tych zadań

Zagadnienia związane ze wspieraniem rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 332). Wspieranie rodziny to system zaplanowanych działań, które mają pomóc przywrócić takim rodzinom zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Art. 176 przedmiotowej ustawy wskazuje, że do zadań własnych gminy w tym zakresie należą:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
  - b. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
  - c. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
4. Finansowanie:
  - a. kosztów szkoleń dla rodzin wspierających;
  - b. podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.
6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wsparcia rodziny.
7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Pracę z rodziną organizuje gmina. Zadanie to zostało powierzone do realizacji Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Złotoryi na mocy uchwały Rady Miejskiej

w Złotorzy Nr 007.XX.112.2012 z dnia 29 czerwca 2012r. w sprawie zmian w statucie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotorzy.

Praca z rodziną to w szczególności:

- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne;
- terapie i mediacje;
- usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne;
- pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

Praca z rodziną prowadzona jest także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Do prowadzenia działań w zakresie **wsparcia rodziny** Burmistrz upoważnił Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Złotorzy. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych winno być zapewnione wsparcie, które polega w szczególności na:

1. analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
2. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
3. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
4. podnoszeniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
5. pomocy w integracji rodziny;
6. przeciwdziałania marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
7. dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny prowadzone jest w formie pracy z rodziną lub pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, za jej zgodą i aktywnym udziałem. Ustawa zakłada, iż rodzina może otrzymać wsparcie poprzez działania:

- instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny;
- placówek wsparcia dziennego;
- rodzin wspierających, które przy współpracy asystenta rodziny świadczą pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego czy też kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

W marcu 2013r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej powołany został Zespół ds. Asysty Rodzinnej składający się ze specjalisty pracy z rodziną i pracownika socjalnego obsługującego dany rejon opiekuńczy. W skład Zespołu mogą wchodzić także asystenci rodziny i inni specjaliści, których wiedza jest niezbędna do pracy z rodziną. Do zadań Zespołu należy udzielanie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wsparcia w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2014r. na mocy uchwały Rady Miejskiej w Złotorzy Nr 0007.XXXVIII.225.2014 z dnia 26 marca 2014r. został przyjęty **Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Złotorja na lata 2014-2016.**

Odbiorcami programu są rodziny z dziećmi przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Podmiotami uczestniczącymi w realizacji programu są instytucje i organizacje, które realizują działania na rzecz dziecka i rodziny, a w szczególności:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotorzy
2. Urząd Miejski w Złotorzy
3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złotorzy
4. Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy przy Urzędzie Miejskim w Złotorzy
5. Zespół Interdyscyplinarny
6. Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego w Złotorzy
7. Placówki oświatowe (szkoły, placówki przedszkolne, żłobek z grupami przedszkolnymi, biblioteki)
8. Świetlica Terapeutyczna działająca w strukturze Złotoryjskiego Ośrodka Kultury i Rekreacji w Złotorzy
9. Sąd Rejonowy w Złotorzy – III Wydział Rodzinny i Nieletnich, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej
10. Komenda Powiatowej Policji w Złotorzy
11. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotorzy
12. Powiatowy Urząd Pracy w Złotorzy
13. Placówki ochrony zdrowia
14. Organizacje pozarządowe, kościoły, związki, kluby itp.
15. Instytucjonalna i rodzinna piecza zastępcza.

Cel główny Programu to:

Wypracowanie systemu kompleksowego wsparcia dla rodzin z terenu miasta Złotorja przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających ich prawidłowemu funkcjonowaniu.

Dążąc do osiągnięcia celu głównego równolegle wdrażane są cele szczegółowe:

1. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin poprzez zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

W/w cel realizowany jest poprzez zadania:

- zapewnienie pomocy finansowej, usługowej i w miarę możliwości rzeczowej;
- współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

2. Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny.

W/w cel realizowany jest poprzez zadania:

- zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- świadczenie pracy socjalnej;
- zapewnienie dostępności do poradnictwa specjalistycznego, konsultacji, oraz informowanie o miejscach pomocy;
- zagospodarowanie czasu wolnego poprzez działalność m.in. oświatową, kulturalną, sportową, rekreacyjną, rozwijającą zdolności dzieci i młodzieży.

3. Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

W/w cel realizowany jest poprzez zadanie:

- podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz dziecka i rodziny.

Monitoring wdrażania Programu prowadzony jest na bieżąco równoległe z realizacją poszczególnych zadań służących osiągnięciu założonych celów.

W związku z tym niniejsze sprawozdanie przedstawia realizację zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w 2014 roku, a także analizę materiałów sprawozdawczych i mierzalnych wskaźników Programu, które umożliwią jego ocenę za rok ubiegły.

Realizacja celu 1:

Zapewnienie pomocy finansowej, usługowej i w miarę możliwości rzeczowej

W roku 2014r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotorzy w oparciu o ustawę o pomocy społecznej udzielił wsparcia 631 rodzinom, o liczbie osób w tych rodzinach 1 194, co stanowi 7,5% ogółu mieszkańców miasta.

Dane dotyczące liczby rodzin objętych pomocą społeczną:

Rok	2012	2013	2014
Liczba rodzin ogółem	609	605	631
w tym liczba rodzin z dziećmi ogółem	173	168	187
w tym: liczba osób w tych rodzinach	604	595	614
liczba dzieci w tych rodzinach	b/d	b/d	315
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (ogółem)	119	83	85
w tym liczba rodzin niepełnych	83	70	59
W tym liczba osób w tych rodzinach	233	199	196
W tym liczba dzieci w tych rodzinach	b/d	b/d	83
w tym liczba rodzin wielodzietnych	36	33	26

w tym liczba dzieci w tych rodzinach	b/d	b/d	84
---	-----	-----	----

Źródło: dane własne MOPS w Złotoryi za lata 2012, 2013, 2014

Udział procentowy rodzin z dziećmi wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej nieznacznie wzrasta. W 2013r. wskaźnik ten wynosił 27,77% , natomiast w 2014r. - 29,64%. W 2014r. stosunku do roku 2013r. spadła liczba rodzin niepełnych (zmniejszenie o 11 rodzin).

Ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego pomoc otrzymało 85 rodzin, co wskazuje na to, iż problem ten dotyczy niemal 45,45% rodzin z dziećmi objętych świadczeniami pomocy społecznej. W rodzinach tych był 167 dzieci.

Ośrodek udzielał pomocy społecznej w formie świadczeń pieniężnych (zasiłki celowe i okresowe) i niepieniężnych (np. dożywianie dzieci w szkołach, praca socjalna, terapia).

Pracownicy socjalni świadczyli pracę socjalną na potrzeby 131 rodzin, w których wychowywało się 253 dzieci.

Dożywianie

W ramach realizacji wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020, którego celem jest wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych w zakresie dożywiania oraz zapewnieniu posiłku osobom jego pozbawionym, wsparciem objęto także dzieci.

Programem objęto 167 dzieci z terenu naszego miasta. Dożywialiśmy dzieci/uczniów z n/w placówek:

- 1) ze Szkoły Podstawowej Nr 1 w Złotoryi – 75 uczniów, w tym 7-ro do 7 r.ż.
- 2) ze Szkoły Podstawowej Nr 3 w Złotoryi – 15 uczniów, w tym 5-ro do 7 r.ż.
- 3) ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Złotoryi – 13 uczniów
- 4) z Gimnazjum Nr 1 w Złotoryi – 15 uczniów
- 5) z Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Złotoryi – 3 uczniów
- 6) z Gimnazjum Dwujęzycznego w Złotoryi - 4 uczniów
- 7) w przedszkolach i żłobkach – 34 dzieci

Ponadto 8 dzieci otrzymywało posiłki w Klubie EMAUS.

Na dożywianie dzieci poniesiono koszty w wys. 65 620 zł.

Pomoc żywnościowa

W 2014r. rozpoczęła się realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ) realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), którego Instytucją Zarządzającą jest Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Na przełomie grudnia 2014 – stycznia 2015r. wdrażany był Podprogram PO PŻ, który polegał na dostarczaniu osobom najuboższym w Polsce pomocy żywnościowej

w formie paczek (artykułów spożywczych z 5 grup towarowych, składających się z następujących artykułów spożywczych, tj.: makaron świderki, mielonka wieprzowa, cukier biały, olej rzepakowy, mleko UHT). Minimalny limit pomocy żywnościowej to 1 paczka na osobę. Natomiast maksymalny limit pomocy żywnościowej to 3 paczki na osobę (z preferencją dla dzieci z rodzin wielodzietnych i niepełnych).

W naszym regionie Program realizowany jest przez Caritas Diecezji Legnickiej, natomiast pomoc żywnościowa wydawana była w okresie XII.2014-I.2015 w złotoryjskich parafiach rzymsko-katolickich:

1. p.w. Narodzenia Najświętszej Mari Panny w Złotorzy przy ul. Chopina 1a
2. Św. Jadwigi Śląskiej przy ul. Klasztornej 18 w Złotorzy
3. p.w. Św. Józefa Robotnika przy ul. Broniewskiego 24a w Złotorzy

Pomoc w ramach PO PŻ kierowana była m.in. do rodzin, które z powodu niskich dochodów nie były w stanie zapewnić sobie odpowiedniego posiłku. Wsparcie trafiało do rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, spełniających przesłanki wskazane w art. 7 ustawy o pomocy społecznej (m.in. ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, sieroctwo, bezdomność, przemoc w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, alkoholizm lub narkomania). Dochód tych rodzin nie mógł przekraczać 150% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej, tj. 684 zł na osobę w rodzinie.

Podprogram miał na celu uzupełnienie działań gminy w zakresie udzielania pomocy żywnościowej najuboższym mieszkańcom Złotorzy.

Rolą tut. Ośrodka w realizacji Podprogramu było kwalifikowanie rodzin do otrzymania pomocy żywnościowej poprzez wydawanie stosownych skierowań.

Liczbę wydanych skierowań przedstawia poniższa tabela:

Lp	PARAFIA	Św. Jadwigi Śląskiej	p.w. NNMP	p.w. Św. Józefa Robotnika	Ogółem
1	łącznie liczba wydanych skierowań	133	88	53	274
2	W tym liczba skierowań wydana dla rodzin	57	41	21	119
	w tym liczba dzieci w wieku do 15 lat lub poniżej w tych rodzinach	80	39	38	157

Źródło: dane własne MOPS w Złotorzy

Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:

- urodzenia dziecka,
  - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
  - samotnego wychowywania dziecka,
  - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
  - rozpoczęcia roku szkolnego,
  - podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
  - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- 2) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- 3) świadczenia opiekuńcze:
- zasiłek pielęgnacyjny,
  - świadczenia pielęgnacyjne,
  - specjalny zasiłek opiekuńczy.

W roku 2014 świadczenia rodzinne wypłacono dla 841 rodzin. Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych w roku 2014 wyniosła 14.247 na kwotę 2.029.236,80 zł.

W roku 2014 liczba wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosła 2.204 na kwotę 740.684,23 zł.

Liczba osób uprawnionych (dzieci) do świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 216.

Pomoc materialna o charakterze socjalnym

Dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Złotoryja, których miesięczny dochód na osobę nie przekracza kryterium dochodowego ustalanego na podstawie ustawy o pomocy społecznej (w 2014r. była to kwota 465 zł/osobę) przyznawana była pomoc materialna o charakterze socjalnym. Realizatorem tej formy wsparcia w 2014r. był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotoryi.

W roku 2014 rozpatrywane były wnioski o przyznanie stypendium w roku szkolnym 2013/2014 (I-VI.2014r.) i 2014/2015 (IX-XII.2014r.), które zgodnie z regulaminem wykorzystywane były na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym, m.in. na:

- podręczniki do nauki, encyklopedie, słowniki, książki pomocnicze w realizacji procesu dydaktycznego;
- pomoce naukowe niezbędne w procesie edukacyjnym na kierunku wybranym przez ucznia, słuchacza, wychowanka;
- zakup stroju i obuwia sportowego.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby przyznanych stypendiów ze wskazaniem szkół, do których uczęszczają dzieci i młodzież korzystająca z tej formy wsparcia:

Lp	Nazwa szkoły	Liczba uczniów którzy otrzymali stypendium szkolne I-VI 2014	Liczba uczniów którzy otrzymali stypendium szkolne IX-XII 2014
1	SP 1 w Złotoryi	39	40
2	LO w Złotoryi	5	4
3	LO dla dorosłych przy ZSzZ w Z-ji	2	0
4	SOSZW w Złotoryi	2	8

5	ZSzZ w Złotoryi	9	7
6	Gimnazjum w Złotoryi	17	16
7	SP w Rokitnicy	0	1
8	SP 3 w Złotoryi	5	9
9	Technikum przy ZSzZ w Złotoryi	2	6
10	Gimnazjum Dwujęzyczne w Złotoryi	3	3
11	Gimnazjum w Rokitnicy	1	1
12	Zespół Placówek Edukacyjno- Wychowawczych w Lwówku Śląskim	1	1
Łącznie		86	96

Stypendia szkolne finansowane były z dwóch źródeł:

- dotacji na dofinansowanie świadczeń

pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym w wysokości 57 623,19 zł

- środki własne gminy (20%) w wysokości 14 405,80 zł

Łącznie 72 028,99 zł

W stosunku do 2013r. (średnio 105,5 uczniów) w okresie sprawozdawczym (średnio 91 uczniów) nastąpił spadek liczby uczniów, którzy otrzymali stypendium szkolne. Tym samym zmniejszyła się wysokość wydatkowanych środków. W 2013r. była to kwota 89 366,95 zł (spadek o 17 337,96 zł).

Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w podręczniki szkolne, w tym w formie wyprawki szkolnej

W 2014 r. kontynuowany był Rządowy program pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”, w ramach którego pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników otrzymali uczniowie rozpoczynający naukę w roku szkolnym 2014/2015.

Z danych wskazanych przez złotoryjskie szkoły (SP 1, SP 3, ZSzZ, SOSzW) wynika, że **37 uczniów** z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze skorzystały z tej formy wsparcia.

Ponadto dla osób uprawnionych do świadczeń rodzinnych zostało wypłaconych 421 dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Pieczka zastępcza

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Jest sprawowana w formie:

1. rodzinnej: rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka;

2. instytucjonalnej: placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna oraz interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Pieczę zastępczą organizuje powiat.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za dziecko umieszczone w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki, na opiekę i wychowanie dziecka lub na utrzymanie dziecka, w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W roku 2014 na pieczę zastępczą poniesiono wydatki w łącznej wysokości 64 002,87 zł.

Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe dotyczące pieczy zastępczej.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci przebywających w 2013 r. (narastająco)	Liczba dzieci, za które gmina ponosiła odpłatność w 2013r. (narastająco)	Stan na 31.XII.2013 (l. dzieci, za które gmina ponosiła odpłatność)	Liczba dzieci przebywających w 2014 r. (narastająco)	Liczba dzieci, za które gmina ponosiła odpłatność w 2014r. (narastająco)	Stan na 31.XII.2014 (l. dzieci, za które gmina ponosiła odpłatność)
Rodzina zastępcza spokrewniona	14	5	5	17	6	5
Rodzina zastępcza niezawodowa	5	0	0	6	0	0
Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci przebywających w 2013 r. (narastająco)	Liczba dzieci, za które gmina ponosiła odpłatność w 2013r. (narastająco)	Stan na 31.XII.2013 (l. dzieci, za które gmina ponosiła odpłatność)	Liczba dzieci przebywających w 2014 r. (narastająco)	Liczba dzieci, za które gmina ponosiła odpłatność w 2014r. (narastająco)	Stan na 31.XII.2014 (l. dzieci, za które gmina ponosiła odpłatność)
Placówka opiekuńczo-wychowawcza	31	11	6	37	13	8

Wysokość miesięcznej odpłatności za pobyt dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej ustalana jest dla każdej placówki przez organ prowadzący i ogłaszana w wojewódzkim dzienniku urzędowym, w terminie do 31 marca każdego roku.

W 2014r. dzieci z terenu miasta Złotoryja, za które gmina ponosiła odpłatność umieszczone były w 6 różnych placówkach, w tym 3 z nich mieszczą się na terenie powiatu złotoryjskiego.

Ip.	Nazwa placówki	Pełna odpłatność wg stanu na 31.XII 2014r.	Liczba dzieci
1	Domu Dziecka „Sobieradzik” w Wojcieszowie	3 926,03 zł	7
2	Domu Małych Dzieci w Jaworze	3 452,80 zł	2

3	Domu Dziecka w Wilkowie ul. Kochanowskiego 3	4 096,00 zł	2
4	Domu Dziecka w Wilkowie ul. Kochanowskiego 4	3 318,52 zł	1
5	Domu Dziecka prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek NMP w Kłodzku	3 278,96 zł	1
łącznie liczba dzieci			13

Według stanu na 31.XII.2014r. gmina ponosiła wydatki za pobyt 8 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (10% odpłatności za 6 dzieci, 30% odpłatności za 1 dziecko, 50% odpłatności za 1 dziecko).

W 2015r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotoryi przekazało dokumentację dwojga dzieci z terenu miasta Złotoryja, które w XII.2014r. trafiły do placówki (Domu Dziecka w Wilkowie) i odpłatność za ich pobyt poniesiona będzie w 2015r.

łącznie za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2014r. wydatkowano kwotę 53 642,40 zł.

W roku 2013 była to kwota 26 995,82 zł.

Na przestrzeni 2014r. 9 dzieci trafiło do placówek opiekuńczo-wychowawczych, natomiast 10 dzieci opuściło te placówki (w tym 5 dzieci, za które gmina ponosiła odpłatność).

Wysokość świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinnych formach pieczy zastępczej reguluje ustawa i określa, że jest to kwota nie niższa niż:

- 660 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- 1000 zł miesięcznie - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Według stanu na 31.XII.2014r. gmina ponosiła wydatki za pobyt 5 dzieci w rodzinach zastępczych (30% świadczenia za 4 dzieci i 50% świadczenia za 1 dziecko).

W 2015r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotoryi przekazało dokumentację trojga dzieci z terenu miasta Złotoryja umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej jeszcze w 2014r. Dwoje z tych dzieci trafiło do rodziny zastępczej niezawodowej, a jedno do rodziny zastępczej spokrewnionej. Noty obciążające gminę za pobyt w/w dzieci w pieczy zastępczej zostaną uregulowane w 2015r.

łącznie na rodzinną pieczę zastępczą w 2014r. wydatkowano kwotę 10 360,47 zł.

W 2013r. była to kwota 4 859,66 zł.

Na przestrzeni 2014r. 4 dzieci trafiło do rodzinnej pieczy zastępczej, natomiast 2 dzieci opuściło tę pieczę (w tym 1 dziecko, za które gmina ponosiła odpłatność).

Przewidujemy znaczny wzrost wydatków w zakresie odpłatności za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, ponieważ przedłużający się pobyt dzieci w placówce czy też rodzinie zastępczej prowadzi do zwiększenia nakładów finansowych gminy na ten cel.

Realizacja celu 2:

Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Zapewnienie pomocy asystenta rodziny

W 2014r. po raz drugi aplikowano o środki finansowe na zatrudnienie asystenta rodziny. W dn. 26.06.2014r. została zawarta umowa z Wojewodą Dolnośląskim a Gminą Miejską Złotoryja o wsparcie realizacji zadania publicznego realizowanego w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014”. W ramach umowy została pozyskana dotacja celowa w wysokości 17 750,00 zł, która została przeznaczona na dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystenta rodziny w roku 2014. Asystent rodziny został zatrudniony na okres od 07.04.2014r. do 31.12.2014r. w wymiarze pełnego etatu w systemie zadaniowym czasu pracy.

Wydatki na zatrudnienie asystenta rodziny pokrywane były z dwóch źródeł:

- dotacji otrzymanej w ramach programu	– w wysokości	16 739,59 zł (74,93%);
- środków własnych gminy	– w wysokości	5 600,35 zł (25,07%).

łącznie na wynagrodzenia, pochodne, badania lekarskie i odpis na ZFŚS wydatkowano kwotę 22 339,94 zł.

W 2014r. asystent uczestniczył w szkoleniu dla asystentów rodziny. Ponadto merytorycznie wspierany był przez pracowników socjalnych tut. Ośrodka, którzy współuczestniczą również w tworzeniu planu pracy z rodziną.

Pomoc świadczona przez asystenta rodziny jest prowadzona za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem własnych możliwości tej rodziny oraz wsparcia zewnętrznego. Jedynym wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja, gdy – na mocy postanowienia sądu rodzinnego – rodzinie przydzielony zostaje asystent rodziny jako bezwzględnie konieczna metoda wsparcia jej funkcjonowania. W roku ubiegłym z Sądu Rejonowego w Złotoryi – Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wpłynęła 1 informacja o rodzinie, na którą nałożono obowiązek pracy z asystentem (praca ta nie została podjęta, ponieważ rodzina wyprowadziła się ze Złotoryi).

W 2014r. asystent został przydzielony 11 rodzinom, w których było łącznie 29 dzieci, z tego w jednej z rodzin dwoje dzieci umieszczonych było w instytucjonalnej pieczy zastępczej (w trakcie roku dzieci te trafiły do adopcji.) Rodziny objęte asystą borykały się z trudnościami i deficytami, których nie były w stanie samodzielnie pokonać. Dominującym problemem występującym we wszystkich rodzinach była niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, której towarzyszyły również inne problemy mające wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny tj: bezrobocie, ubóstwo, przemoc, niepełnosprawność, konflikty w rodzinie, nadużywanie alkoholu, konflikty z prawem, niezaradność życiowa. W przypadku czterech rodzin prowadzona była procedura Niebieskie Karty. W rodzinach tych było 13 dzieci.

Poniższa tabela przedstawia typy rodzin objętych asystenturą w 2014 roku:

Rodziny objęte asystenturą, w tym:	Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach
	11	29
Rodziny korzystające z pomocy społecznej	10	27
Rodziny w sytuacjach kryzysowych (np. przemoc w rodzinie, uzależnienia)	7	21
Rodziny objęte dozorem kuratora	8	19
Rodziny niepełne	8	20
Rodziny wielodzietne	3	14
Rodziny z dziećmi w wieku 0-5 lat	8	12
Rodziny z dziećmi w wieku 6-9 lat	5	6
Rodziny zmagające się z trudnościami wychowania dzieci w okresie dojrzewania tj. w wieku 10-18 lat	5	11

Rodziny objęte asystenturą kumulują w sobie różnego rodzaju problemy, dlatego tak ważnym jest wspieranie ich w osiągnięciu podstawowego poziomu stabilności życiowej umożliwiającej wychowywanie dzieci.

Głównym zadaniem asystenta rodziny jest udzielanie wszechstronnej pomocy rodzinie oraz podejmowanie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Jest to proces długofalowy wymagający zaangażowania obu stron. Z naszych obserwacji wynika, że asystentura w dłuższym okresie daje duże możliwości poprawy funkcjonowania rodziny dysfunkcyjnej. Z uwagi na potrzebę dalszych oddziaływań i realizacji działań założonych w planie pracy z rodziną asystent został ponownie przydzielony 4 rodzinom, które korzystały z tej formy wsparcia w 2013r. W 2015r. praca kontynuowana jest w 7 rodzinach, które rozpoczęły współpracę w roku ubiegłym.

Asystent pracował w systemie zadaniowego czasu pracy, czyli elastycznym i nienormowanym, jest mobilny i dyspozycyjny, co ułatwia mu dostosowanie powierzonych

mu zadań do rytmu życia rodziny i jej realnych potrzeb. Praca asystenta świadczona była w miejscu zamieszkania rodziny lub innym miejscu przez nią wskazanym.

Asystent wykonując swoje obowiązki współpracował z tut. pracownikami socjalnymi, specjalistą pracy z rodziną, Zespołem Interdyscyplinarnym, pedagogami szkolnymi, wychowawcami, pracownikami służb medycznych, Policją, kuratorami sądowymi, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, wychowawcami Świetlicy Terapeutycznej, Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pozarządowymi.

Asystent indywidualnie z każdą z rodzin opracował i realizował plan pracy. Podejmował wszelkiego rodzaju działania naprawcze w rodzinach, udzielał pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi, edukował w zakresie prawidłowego sprawowania opieki i stosowania metod wychowawczych, edukował w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i motywował osoby pijące do udziału w terapii i utrzymywania abstynencji. Udzielał wsparcia dzieciom np.: pomagając w lekcjach, motywując do edukacji, sprawdzając ich postępy w nauce, poprzez kierowanie rodziców, aby ci zapisali swoje dzieci na zajęcia dodatkowe w szkole i/lub Świetlicy Terapeutycznej, na badania bądź terapie w POPDiPPP. Wspierał aktywność społeczną i zawodową rodzin, motywował do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i podejmowania pracy. W ramach asystentury rodziny podnosiły umiejętności rozwiązywania problemów i konfliktów wewnątrzrodzinnych, uczyły się prawidłowej komunikacji w rodzinie i najbliższym środowisku, budowały w sobie świadomość roli rodzica.

Zaobserwowano poprawę funkcjonowania rodzin w różnych aspektach życia codziennego w szczególności prowadzeniu gospodarstwa domowego, zarządzania budżetem domowym, dbaniu o ład i higienę w miejscu zamieszkania, prawidłowego odżywiania. Nastąpiła poprawa w zakresie wywiązywania się poszczególnych członków rodziny z nałożonych obowiązków, zacieśniły się więzi rodzinne, wzrosła umiejętność właściwych reakcji rodziców na potrzeby dzieci, poprawie uległ stan bezpieczeństwa dzieci w tych rodzinach. Rodzice otrzymali wsparcie emocjonalne, wiedzą że nie zostali pozostawieni sami sobie i w każdej sytuacji mogą liczyć na wsparcie asystenta. Wzrosło też zaufanie rodzin do osoby asystenta rodziny i skuteczności różnych form pomocy instytucjonalnej i pozamaterialnej.

Gmina wywiązała się z obowiązku nałożonego ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i od 1 stycznia 2015r. został zatrudniony asystent rodziny (finansowanie ze środków własnych gminy).

Rodziny wspierające

Rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych może, przy współpracy asystenta, zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca jest to rodzina z bezpośredniego otoczenia dziecka, czyli np. sąsiedzi czy rodzina

zaprzyjaźniona. W roku ubiegłym rozważano możliwości powołania rodzin wspierających oraz pozyskiwanie osób do pełnienia tej funkcji. Należy dodać, że także ta forma wsparcia wymaga nakładu finansowego gminy. Z naszych informacji wynika, że w otoczeniu rodzin objętych asystenturą nie ma takich osób/rodzin, które swoją postawą i sposobem funkcjonowania gwarantowałyby właściwe wywiązywanie się z zadań założonych przez ustawodawcę. Z danych statystycznych wynika, że w Polsce w 2013r. funkcjonowały jedynie 44 rodziny wspierające.

Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze przez placówki oświatowe

Wśród instytucji wiodącą rolę w rozwoju dzieci i młodzieży odgrywa szkoła. Szczególnie aktywną działalnością edukacyjno – wychowawczą szkoły obejmują rodziny i uczniów z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

W 2014r. w szkołach zdiagnozowano **88 rodzin** przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w których było **112 uczniów** realizujących obowiązek szkolny. Z danych tych wynika, że znacząco spadła liczba tych rodzin. Dla przykładu w 2013r. szkoły zdiagnozowały 131 takich rodzin (spadek o 32,82%).

W sytuacjach tego wymagających, szkoły kierowały dzieci do Poradni Psychologiczno -Pedagogicznej – w 2014r. skierowano 56 dzieci (mniej o 23 dzieci w stosunku do roku poprzedzającego tj. spadek o 29,11%), a także wnioskowały o wgląd w sytuację dziecka do Sądu Rejonowego w Złotorzy III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich – w 8 przypadkach.

Poniżej przedstawione zostały dane liczbowe uzyskane ze szkół dotyczące rodzin, w których zdiagnozowane zostały trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz niektóre z działań wspierających.

Lp	Zakres danych za 2014r.	SP 1	SP 3	Gimnazjum	Zespół Szkół Ogólnokształcących	Zespół Szkół Zawodowych	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
1	Liczba rodzin, w których stwierdzono trudności w wypełnianiu f. opiekuńczo-wychowawczych	25	13	15	0	18	17
	liczba uczniów w tych rodzinach	44	13	16	0	19	20
2	Liczba dzieci z rodzin, w których stwierdzono trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych uczestniczących w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych (np. terapiach pedagogicznych)	12	2	0	0	---	20
3	liczba dzieci z rodzin, w których stwierdzono trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych korzystających z zajęć socjoterapeutycznych	11	3	6	0	1	15

4	liczba dzieci z rodzin, w których stwierdzono trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych korzystających z zajęć pozalekcyjnych, w tym zajęć wyrównawczych;	17	5	6	0	7	20
5	liczba dzieci z rodzin, w których stwierdzono trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych uczęszczających na kółka zainteresowań	7	3	5	0	11	14
	Liczba kółek zainteresowań działających w Placówce	10	27	16	b/d	8	4
6	liczba zrealizowanych programów np.: profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców i/lub dzieci, u których stwierdzono trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	8	4	0	0	4	7
	liczba dzieci objętych tymi programami	44	3	0	0	19	20
	liczba rodziców objętych tymi programami	20	6	Pedagogizacja rodziców na godz. wychowawczych	0	Rodzice obecni na zebraniach	17
7	liczba dzieci z rodzin, w których stwierdzono trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych skierowanych do PODNiPPP;	11	8	6	0	11	20
8	liczba wniosków skierowanych do sądu o wgląd w sytuację dziecka	2	1	2	0	2	1
9	Liczba dzieci, które skorzystały z dofinansowania do zakupu podręczników w ramach rządowego programu pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”	12	2	0	b/d	3	20
10	Liczba pracowników Placówki uczestniczących w szkoleniach/kursach itp. w zakresie pracy z dzieckiem i/lub rodziną	39	0	0	b/d	2	14
11	Liczba pracowników Placówki uczestniczących w kampaniach, seminariach itp. promujących wartość rodziny	4	0	0	b/d	2	14

Szkoły wskazują, że zdecydowana większość rodzin dysfunkcyjnych korzysta ze świadczeń MOPS. Nie każdy też przypadek wymaga interwencji pracownika socjalnego, zwłaszcza, że pedagog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają tzw. wywiady środowiskowe, odwiedzając w uzasadnionych przypadkach uczniów w miejscu ich zamieszkania. Ponadto kadra pedagogiczna w placówkach oświatowych posiada określone kwalifikacje, które uprawniają do podejmowania działań w określonych sytuacjach na terenie szkoły.

Jedynie wśród uczniów klas gimnazjalnych i licealnych w Zespole Szkół Ogólnokształcących nie odnotowano przypadków z terenu miasta Złotoryja, w których stwierdzono by trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Szkoły wskazały też inne działania realizowane na rzecz dzieci i/lub rodzin, w których stwierdzono trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, były to m.in.:

- strategie profilaktyczne skierowane do rodzin (poradnictwo, pomoc w rozwijaniu umiejętności rodzicielskich, alternatywne, interwencyjne) - SOSzW;
- wsparcie materialne, pomoc rzeczowo-finansowa, dożywianie - SOSzW;
- organizacja turnusu rehabilitacyjnego, półkolonii, obozu młodzieżowego - SOSzW;
- udział pedagogów szkolnych w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego i w Grupach Roboczych- Szkoły Podstawowe, Gimnazjum, ZSzZ, ZSzO);
- współpraca z MOPS, kuratorami, sądem – wszystkie szkoły;
- udział pedagogów w Zespole Samokształceniowym w PPP w Złotoryi - ZSzZ;
- organizacja i monitorowanie konsultacji psychologicznych na terenie szkoły - ZSzZ;
- udział uczniów w warsztatach psychologicznych - ZSzZ;
- informowanie odpowiednich służb, instytucji, rodziców o nie realizowaniu obowiązku szkolnego przez niepełnoletnich uczniów – wszystkie szkoły;
- wizyty w domach uczniów - ZSzZ;
- ułatwianie kontaktu z placówkami zajmującymi się terapią indywidualną i rodzinną – wszystkie szkoły;
- udział w projektach dofinansowanych ze środków UE – wszystkie szkoły.

Zadania opiekuńczo-wychowawcze i dydaktyczne na rzecz najmłodszych dzieci realizowane są przez przedszkola i żłobek z grupami przedszkolnymi. Z placówek tych uzyskaliśmy informacje, że w 2014r. nie zdiagnozowano rodzin wymagających wsparcia w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych lub znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej. Ponadto rodzice bądź opiekunowie uzyskują fachową wiedzę w ramach pedagogizacji z zakresu: rozwoju fizycznego i psychicznego dziecka, funkcjonowania w grupie, zdrowego stylu życia. W razie stwierdzonych trudności lub deficytów w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci rodzice informowani będą o możliwości korzystania z poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Działania Sądu

W sytuacji, gdy dobro dziecka jest zagrożone np. ze względu na występujące patologie, nieudolność wychowawczą rodziców, sytuacje kryzysowe, dziecko jest chronione przez władze publiczne. Wówczas rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni władzy rodzicielskiej lub władza ta zostaje im ograniczona. Ostatecznie sąd może postanowić o ustanowieniu dla dziecka pieczy zastępczej.

Poniższa tabela przedstawia działania Sądu Rejonowego w Złotoryi Wydziału III Rodzinnego i Nieletnich podejmowane w stosunku do rodzin z miasta Złotoryja.

Lp	Działania Sądu	Rok 2013	Rok 2014
1.	liczba rodzin, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską poprzez nadzór kuratora sądowego	8	21

	w tym liczba dzieci w tych rodzinach	13	30
2.	liczba rodzin, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską poprzez umieszczenie dziecka/dzieci w pieczy zastępczej	2	4
	w tym liczba dzieci w tych rodzinach	2	4
3.	liczba rodzin, które Sąd pozbawił władzy rodzicielskiej poprzez umieszczenie dziecka/dzieci w pieczy zastępczej	1	--
	w tym liczba dzieci w tych rodzinach	1	---
4.	Liczba rodzin, które Sąd zobowiązał do określonych zachowań np. podjęcia leczenia odwykowego, leczenia dziecka, podjęcia współpracy z asystentem rodziny	---	---
	w tym liczba dzieci w tych rodzinach	---	---
5.	liczba rodzin objętych wyłącznie nadzorem kuratora zawodowego	19	3
	w tym liczba dzieci w tych rodzinach	29	5
6.	liczba rodzin objętych nadzorem kuratora społecznego	31	18
	w tym liczba dzieci w tych rodzinach	54	25
7.	Liczba nieletnich objętych nadzorem kuratora	b/d	33
8.	liczba kuratorów zawodowych obsługujących miasto Złotoryja	2	2
9.	liczba kuratorów społecznych obsługujących miasto Złotoryja	7	8

Z powyższych danych wynika, że w roku 2014r. ponad 2,5 krotnie zwiększyła się liczba rodzin, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską.

Pracownicy socjalni, Zespół Interdyscyplinarny, asystent rodziny na bieżąco kontaktują się z kuratorami zawodowymi i społecznymi.

Świadczenie pracy socjalnej

Pracownicy socjalni często jako pierwsi „wchodzą” w środowisko rodzinne. Obok przeprowadzania wywiadów środowiskowych niezbędnych do udzielenia pomocy materialnej podejmują różnego rodzaju działania socjalne, informacyjne, zaradcze, pomocnicze, wspierające, motywujące do określonej aktywności. Podejmują różnego rodzaju działania mające na celu umocnienie więzi rodzinnych, motywują rodziny do wspólnego spędzania czasu wolnego. Wskazują na konieczność aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym rodzin, korzystania z dóbr i usług społecznych, poprzez co niwelowane są skutki zagrożenia wykluczeniem społecznym, a także możliwość uzyskania wsparcia ze środowiska lokalnego.

Przyczyny podejmowania działań ingerujących w życie rodziny są różne. Najczęściej powodem jest zespół patologicznych zachowań uzewnętrzniający się zaniedbywaniem opieki nad dziećmi, nadużywaniem alkoholu, stosowaniem przemocy wobec domowników, rażącymi zaniedbaniami w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Niekiedy przyczyną jest niezaradność życiowa będąca następstwem braku przygotowania do życia w rodzinie, choroba lub niepełnosprawność ograniczająca funkcjonowanie w środowisku. Pracownicy socjalni w rodzinach tego wymagających prowadzą działania profilaktyczne w zakresie

zdrowego stylu życia a także profilaktykę uzależnień i przeciwdziałania zachowaniom patologicznym, w szczególności uzależnieniom i przemocy.

Rodziny z dziećmi zagrożone kryzysem lub przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej są stale monitorowane przez pracowników socjalnych. W ramach świadczenia pracy socjalnej dokonywali oni analizy sytuacji rodzinnej i w sytuacjach tego wymagających wnioskowali do Dyrektora Ośrodka o przydzielenie asystenta rodziny. Pracownicy socjalni spotykali się także z takimi przypadkami, że pomimo tego iż wskazywali na pozytywne efekty asystentury rodziny, w szczególności w rodzinach wielodzietnych rodziny, nie wyrażały zgody na współpracę z asystentem. W takich przypadkach pracownicy socjalni w ramach świadczenia pracy socjalnej udzielali tym rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów życiowych, udzielali wsparcia emocjonalnego i umacniali zasoby tkwiące w rodzinie. W 2014r. pracownicy socjalni skierowali do Dyrektora Ośrodka 11 wniosków o przydzielenie asystenta rodziny dla rodzin szczególnie tego wymagających.

Z Ośrodka skierowano 7 wniosków do Sądu o wgląd w sytuację dziecka.

Zapewnienie dostępności do poradnictwa specjalistycznego, konsultacji oraz informowanie o miejscach pomocy

Przemoc w rodzinie

Poważnym problemem społecznym jest przemoc w rodzinie. W celu przeciwdziałaniu temu zjawisku swoją działalność prowadzi Zespół Interdyscyplinarny. Z danych liczbowych wynika, że **w 2014r. prowadzona była procedura Niebieskiej Karty w 25 rodzinach z dziećmi. W rodzinach tych było 45 dzieci, natomiast w 2 z tych rodzin dochodziło do przemocy wobec 3 dzieci.** W ramach swojej działalności Zespół Interdyscyplinarny skierował 14 wniosków o wgląd w sytuację dziecka do Sądu Rejonowego w Złotoryi III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Złotoryi systematycznie udzielana jest pomoc w zakresie specjalistycznego poradnictwa.

W 2014r. realizowane było zadanie pn. **„Pomoc terapeutyczna dla osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz ofiar przemocy w rodzinie”**.

Z pomocy terapeutycznej skorzystały 22 osoby wychowujące łącznie 42 dzieci. Formy udzielanej pomocy terapeutycznej to:

- rozmowy konsultacyjno-wspierające;
- rozmowy terapeutyczne;
- terapia rodzinna.

Na spotkania zgłaszały się najczęściej kobiety doświadczające w szerokim znaczeniu przemocy domowej w powiązaniu z uzależnieniami w rodzinie.

Zakres udzielanego wsparcia w ramach pomocy terapeutycznej obejmował:

- udzielanie podstawowych informacji o mechanizmach przemocy i strategiach zapobiegania przemocy w rodzinie;
- informowanie i pogłębianie wiedzy o różnych źródłach i formach pomocy i sposobach skutecznych działań w sytuacjach trudnych;
- zwiększenie świadomości praw osobistych;
- informacje o procedurach prawnych i instytucjach, do których osoba pokrzywdzona może się zwrócić o pomoc;
- wzmocnienie nadziei na skuteczne rozwiązanie problemów;
- zmniejszenie poczucia osamotnienia i niezrozumienia;
- minimalizowanie napięcia emocjonalnego w związku ze skomplikowaną sytuacją życiową i zdrowotną;
- informowanie o konieczności podjęcia leczenia w poradni zdrowia psychicznego przez osoby w stanach znacznego obniżenia nastroju i zaburzeniach nerwicowych;
- informacje na temat szkodliwości alkoholu i narkotyków oraz mechanizmów uzależnień i możliwościach leczenia;
- motywowanie do podjęcia leczenia osób, wobec których zachodziło uzasadnione podejrzenie istnienia choroby alkoholowej;
- poznanie sposobów postępowania w dysfunkcji współzależnienia w rodzinach z problemem alkoholowym;
- poznanie sposobów radzenia sobie ze stresem, ze złością;
- bogacenie wiedzy o potrzebach emocjonalnych dzieci i właściwych postawach rodzicielskich w zapobieganiu zaniedbywania i niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży.

W 2014r. swoją działalność kontynuowała **grupa wsparcia dla osób współzależnionych i ofiar przemocy** o charakterze informacyjno-edukacyjnym. W spotkaniach grupy uczestniczyło 13 matek z rodzin dysfunkcyjnych, w których wychowywało się 26 dzieci. Terapia i spotkania grupy odbywały się w Ośrodku Pomocy Społecznej w Złotoryi. Podczas spotkań edukowano i przekazywano informacje m.in. na temat radzenia sobie w sytuacjach trudnych, kryzysowych. Motywowano kobiety do podejmowania działań prowadzących do przerwania przemocy w rodzinie, odzyskiwania kontroli nad własnym życiem i podejmowania prawidłowych ról społecznych w rodzinie, kierowano do lokalnych placówek pomocowych. Podczas spotkań grupy kobiety udzielały sobie wzajemnie wsparcia emocjonalnego, wymieniały się doświadczeniami i użytecznymi informacjami. Udział w grupie dał jej uczestniczkom możliwość wyjścia z izolacji oraz spojrzenia na problem przemocy lub/i współzależnienia z różnych perspektyw. Spotkania odbywały się w bezpiecznej i gwarantującej anonimowość atmosferze.

Na terenie naszego miasta działa Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Poradnictwa Psychologiczno - Pedagogicznego w Złotoryi przy ul. Szkolnej 1, w strukturach którego funkcjonuje **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna**.

Z usług tego Ośrodka mogą korzystać również rodziny z miasta Złotoryja.

Ponadto w każdej ze złotoryjskich szkół zatrudniony jest pedagog szkolny, który wspiera zarówno rodziców jak i uczniów w rozwiązywaniu ich trudności.

Zagospodarowanie czasu wolnego (dzieci i młodzieży) poprzez działalność m.in. oświatową, kulturalną, sportową, rekreacyjną, rozwijającą zdolności dzieci i młodzieży

Na terenie Złotoryi realizowane są działania mające na celu zagospodarowania czasu wolnego poprzez aktywność m.in. oświatową, kulturalną, sportową, rekreacyjną, rozwijającą zdolności dzieci i młodzieży.

W **Złotoryjskim Ośrodku Kultury i Rekreacji** prowadzone są m.in. zajęcia stałe tzw. sekcje, które są ogólnodostępne i bezpłatne, są to:

1. Sekcja plastyczna – w 2014r. uczestniczyło w niej 28 osób. Zajęcia plastyczne obejmowały wiele różnorodnych technik plastycznych. Metody działania dostosowane były do wieku i możliwości manualnych uczestników, dlatego też sekcja podzielona była na 2 grupy wiekowe (5-10 lat i 11-15 lat). Zajęcia przyczyniały się do zainteresowania plastyką, pobudzały wyobraźnię, rozwijały wrażliwość plastyczną uczestników. Były okazją do przeobrażenia, manipulowania i zmieniania rzeczy. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu.
2. Sekcja modelarska – w 2014r. uczestniczyło w niej 8 osób. Pod fachowym okiem instruktora modelarstwa lotniczego kl. I młodzi modelarze kleją modele plastikowe, kartonowe, modele zawodnicze, latawce i balony. Biorą udział w licznych zawodach osiągając wysokie miejsca w klasyfikacjach. Zajęcia odbywały się dwa razy w tygodniu.
3. Sekcja tenisa stołowego URSUS – dzieci i młodzież (w 2014r. – 15osób) uczestnicząca w zajęciach sekcji nabywają umiejętności gry w tenisa stołowego. W działalność sekcji zaangażowane są także osoby dorosłe. „URSUS” jest organizatorem turniejów okolicznościowych dla dzieci i młodzieży. Zajęcia odbywały się trzy razy w tygodniu.
4. Zespół Tańca Dawnego „Ars Saltandi” – w 2014r. należało do niego 15 dzieci i młodzieży. Spotkania Zespołu odbywały się dwa razy w tygodniu.

Dzieci i młodzież mają możliwość rozwijania swoich pasji i umiejętności poprzez udział w kołach zainteresowań, które funkcjonują w placówkach oświatowych. Z danych przekazanych przez szkoły wynika, że jest ich 65 a uczęszczało do nich 40 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Są to głównie kółka:

- przedmiotowe (polonistyczne, matematyczne, językowe)
- sportowe, rekreacyjno-sportowe
- turystyczno - krajoznawcze
- plastyczne
- muzyczne, chór

- taneczne
- wokalne
- teatralne
- komputerowe.

Ponadto w szkołach podstawowych, gimnazjum, ZSzZ i SOSzW uczniowie mają możliwość korzystania ze świetlicy szkolnej. W Zespole Szkół Ogólnokształcących po zajęciach lekcyjnych uczniowie mogą spędzić czas w czytelnicy, gdzie mają zapewniony dostęp do Internetu, zasobów biblioteki, a także mogą odrabiać lekcje.

Gmina Miejska Złotoryja wspiera finansowo zadania organizacji pozarządowych a także innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego m.in. w zakresie realizacji działań adresowanych do dzieci i młodzieży w formie sportu i rekreacji, zapewnienia wypoczynku letniego oraz wypoczynku letniego i zimowego połączonego z profilaktyką uzależnień. W ramach współpracy Gminy Miejskiej Złotoryja z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zostały przyznane środki finansowe m.in. na niżej wymienione zadania:

1. Letni wypoczynek dzieci i młodzieży połączony z profilaktyką uzależnień

- **„Akcją zimową” objęto 100 dzieci**, które miały możliwość uczestniczyć w zimowisku. Na terenie miasta Złotoryja zorganizowane zostały dwa zimowiska stacjonarne, w ramach których dzieci miały zapewnione różnego rodzaju atrakcje m.in. wyjazd na basen, do kina, na lodowisko, na narty itp. Organizatorami byli m.in.:
  - Komenda Hufca ZHP w Złotoryi – w nieobozowej akcji zimowej uczestniczyło 60 dzieci
  - Złotoryjski Klub Siatkarski „REN-BUT” w Złotoryi - w zimowisku stacjonarnym uczestniczyło 25 dzieci.
  - Caritas Diecezji Legnickiej w Legnicy zapewnił 15 złotoryjskim dzieciom wypoczynek w formie ferii wyjazdowych w Lwówku Śląskim.
- **„Akcją letnią” objęto 249 dzieci**, dla których zorganizowano m.in.: obóz żeglarski, stanicę nieobozowej akcji letniej, kolonie, zajęcia sportowe, obóz sportowo-rekreacyjny, nieobozową akcję żeglarską, obóz sportowy tenisa stołowego.

Organizatorami poszczególnych form wypoczynku byli m.in.:

1. Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca w Złotoryi
2. Klub Żeglarski “REDA”
3. Złotoryjski Klub Sportowy “Górnik” w Złotoryi
4. Złotoryjski Klub Siatkarski “ REN-BUT” w Złotoryi
5. Caritas Diecezji Legnickiej w Legnicy
6. Złotoryjskie Towarzystwo Akrobatyczne AURUM w Złotoryi
7. Złotoryjski Ośrodek Kultury i Rekreacji w Złotoryi.

Podejmowane działania miały na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w okresie wolnym od nauki szkolnej i połączone były z programami profilaktyki uzależnień.

2. Letni wypoczynek dzieci i młodzieży

Realizatorami było 5 podmiotów, które zorganizowały wypoczynek letni dla 87 dzieci i młodzieży. Były to m.in. kolonie (25 uczestników), obóz sportowy (11 uczestników), warsztaty (3 uczestników), obóz żeglarski (28 uczestników), obóz szkoleniowo-rekreacyjny (20 uczestników).

3. Sport dzieci i młodzieży, rekreacja

Organizacją imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych, integracyjnych na terenie naszej gminy zajmują się m.in. kluby sportowe, klub żeglarski, towarzystwo akrobatyczne, stowarzyszenia, które swoją działalnością wspierają dzieci i młodzież z miasta Złotoryja. Na swoją działalność 17 z nich otrzymało wsparcie finansowe gminy.

Na terenie miasta Złotoryja prężnie działają stowarzyszenia, których głównymi obszarami działania są edukacja, wolontariat, rozwój, animacja społeczna, są to m.in. Stowarzyszenie Nasze RIO, Stowarzyszenie Złota Cooltura, Komenda Hufca ZHP.

Ponadto 5 dzieci było na koloniach letnich w Stegnie organizowanych przez kuratorium oświaty.

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. W Gminie Miejskiej Złotoryja nie ma placówek wsparcia dziennego działających zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Funkcjonowała natomiast **Świetlica Terapeutyczna** działająca w strukturze organizacyjnej ZOKiR. Placówka obejmowała opieką 28 osób (w okresie I-VI.2014r.) i 29 osób (w okresie X-XII.2014r.), w tym 21 uczniów ze szkół podstawowych oraz 7 uczniów gimnazjum z miasta Złotoryja. W grupie tej były dzieci z rodzin współpracujących z asystentem rodziny. Dzieci do świetlicy przyjmowane są na wniosek dyrektora szkoły lub poradni psychologiczno-pedagogicznej. Liczba osób objętych działaniami Świetlicy Terapeutycznej wynika z możliwości technicznych pomieszczeń do zajęć.

Z informacji uzyskanych ze Świetlicy wynika, że prowadzone są:

- **zajęcia świetlicowe** w zakresie opiekuńczo wychowawczym i reedukacyjnym, pomoc w odrabianiu lekcji, wyrównywanie braków w nauce i utrwalanie przyswajanych treści, zajęcia plastyczno – techniczne, bioenergoterapeutyczne, itp., W 2014r. uczestniczyło w nich 17 osób (w okresie I-VI.2014r.) i 20 osób (w okresie X-XII.2014r.);
- **zajęcia indywidualne** kształtujące osobowość, nauka radzenia sobie z emocjami, praca nad poczuciem własnej wartości, w których uczestniczyło 3 uczniów;

- **socjoterapia** – mająca na celu: eliminowanie przyczyn i przejawów zaburzeń w zachowaniu, które utrudniają prawidłowe funkcjonowanie w środowisku rodziny, szkoły i grupy społecznej, w której uczestniczyło 6 uczniów;
- **zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze z matematyki i języka polskiego**, przygotowywanie uczniów do kolejnych zajęć a także do testów na zakończenie szkoły podstawowej i gimnazjum, w których brało udział 10 osób (w okresie I-VI.2014r.) i 19 osób (w okresie X-XII.2014r.);
- **terapia pedagogiczna** – zabawy i ćwiczenia rozwijające mowę, bogacące zasób słownictwa, kształtujące pamięć i wyobraźnię, poprawiające estetykę pisma, motywujące do pracy itp. – z której korzystało 8 uczniów;
- **zajęcia logopedyczne** – terapia mowy dzieci z wadami wymowy oraz uświadamianie uczniom znaczenia poprawnego wysławiania się – z których korzystało 6 osób (w okresie I-VI.2014r.) i 7 osób (w okresie X-XII.2014r.)

Świetlica działa 4 dni w tygodniu w godzinach popołudniowych. Praca w niej polega nie tylko na pomocy dzieciom w nauce, odrabianiu zadań domowych czy też objaśnianiu bieżącego lub zaległego materiału szkolnego. Jest to także pomoc w dostosowaniu się tzw. trudnego dziecka do godnego i poprawnego współżycia w społeczeństwie, wskazywaniu podopiecznym właściwej drogi postępowania, nauki przestrzegania ogólnie przyjętych norm społecznych oraz wywiązywania się z określonych obowiązków.

(na podst. informacji z działalności Świetlicy Terapeutycznej w 2014).

Realizacja celu 3:

Podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz dziecka i rodziny

Realizacja zadań w zakresie pomocy i wspierania rodziny wymaga od wszystkich jednostek i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny ścisłej współpracy i profesjonalnego podejścia. W tym celu niezbędne jest sukcesywne doskazywanie w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną.

Swoją wiedzę i umiejętności w tym zakresie podnoszą pracownicy poszczególnych jednostek i podmiotów. Z danych pozyskanych z placówek oświatowych wynika, że w 2014 roku 55 pracowników złotoryjskich szkół uczestniczyło w szkoleniach/ kursach, natomiast w kampaniach/seminariach promujących wartość rodziny 20 osób.

Monitoring wskaźników Programu

Monitorując zakładane wskaźniki i rezultaty mierzalne możliwy jest wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności i w razie potrzeby ich korektę. Poniżej przedstawione są wartości mierzalnych wskaźników Programu:

Lp	Wskaźnik	Rok 2014
1	liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej	187

2	liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny;	11
3	liczba Niebieskich Kart w rodzinach z dziećmi	25
4	liczba dzieci objętych dożywianiem	167
5	liczba dzieci, którym udzielono pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów (stypendia i zasiłki szkolne) – narastająco	96
6	liczba dzieci, którym udzielono pomocy tzw. „wyprawek szkolnych”;	37
7	liczba rodzin z dziećmi, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa (terapię dla osób współuzależnionych i ofiar przemocy)	22
	Grupa wsparcia	13
8	liczba rodzin z dziećmi, którym zapewniono schronienie w sytuacjach kryzysowych	0
9	liczba programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych	23
10	liczba rodziców i dzieci objętych programami profilaktycznymi lub terapeutycznymi, lub psychoedukacyjnymi	Dzieci 86
		Rodzice 43 (dodatkowo pedagogizacja rodziców na godzinach wychowawczych, rodzice obecni na zebraniach – brak danych liczbowych)
11	liczba dzieci, które skorzystały z dofinansowanego do wypoczynku letniego lub zimowego (narastająco)	354
12	liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2014r.	13
13	Liczba dzieci, które opuściły pieczę zastępczą w 2014r.	12
14	liczba rodzin objętych dozorem kuratora	21

Na podstawie informacji pozyskanych z jednostek zaangażowanych we wdrażanie Programu a także dotychczasowej współpracy z nimi w tym zakresie, Miejskie Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotoryi ocenia, iż Program realizowany jest zgodnie z założeniami i nie wymaga wprowadzania zmian / korekty.

Potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. Zabezpieczenie środków na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
2. Zabezpieczenie środków własnych na wynagrodzenie i podnoszenie kwalifikacji asystenta rodziny.
3. Powołanie do działalności placówek wsparcia dziennego w celu zapewnienie opieki i wychowania dzieciom z rodzin wymagających wsparcia;
4. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz dzieciom z tych rodzin specjalistycznego wsparcia, poradnictwa, terapii.

5. Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
6. Dalsze systematyczne diagnozowanie liczby rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (we współpracy ze wszystkimi instytucjami i służbami działającymi na rzecz dziecka i rodziny).
7. Zabezpieczenie środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zajmujących się pracą z rodzinami dysfunkcyjnymi.
8. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na działania w zakresie wspierania rodziny.